

Latvijas Bankas noteikumu projekta
"Noteikumi par kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību amatpersonu
piemērotības novērtēšanai iesniedzamajiem dokumentiem" anotācija

Nosaukums	Noteikumi par kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību amatpersonu piemērotības novērtēšanai iesniedzamajiem dokumentiem
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Kredītiestāžu likuma 50. panta otrā daļa un 57. panta 1. ¹ daļa un Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 8. panta astotā daļa un 45. panta sestā daļa
Mērķis un būtība	<p>Kredītiestāžu likums un Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums nosaka Latvijas Bankai pienākumu izdot noteikumus, kuros tā nosaka iesniedzamos dokumentus un kārtību, kādā tā novērtē kredītiestādes, ieguldījumu brokeru sabiedrības, ārvalsts kredītiestādes filiāles un ieguldījumu brokeru sabiedrības filiāles (turpmāk kopā – iestāde) amatpersonu, kas noteiktas Kredītiestāžu likuma 57. panta 1.¹ daļā un Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 8. panta astotā daļā, (turpmāk kopā – amatpersona) atbilstību minēto likumu prasībām. Šāds deleģējums likumos ietverts, lai Latvijas normatīvajos aktos pārņemtu un ieviestu normas, kas izriet no Eiropas Banku iestādes un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes 2021. gada 2. jūlija pamatnostādņēm Nr. EBA/PN/2021/06; ESMA35-36-2319 "Pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu" (turpmāk – Pamatnostādnes) attiecībā uz kompetentās iestādes (Latvijas Banka) pienākumu veikt piemērotības novērtējumu, pamatojoties uz iestādes un novērtēto amatpersonu iesniegtajiem dokumentiem un sniegto informāciju.</p> <p>Šobrīd ir spēkā un minēto deleģējumu izpilda Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 27. oktobra normatīvie noteikumi Nr. 201 "Kārtība, kādā iesniedzama informācija un dokumenti kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību amatpersonu piemērotības novērtēšanai" (turpmāk – Noteikumi Nr. 201).</p> <p>Savukārt saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Noteikumi par kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību amatpersonu piemērotības novērtēšanai iesniedzamajiem dokumentiem" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Noteikumus Nr. 201.</p> <p>Noteikumu projekts nosaka dokumentus, kurus iestāde iesniedz Latvijas Bankai amatpersonas piemērotības novērtēšanai, kā arī kārtību, kādā Latvijas Banka izskata iesniegtos dokumentus.</p>

	<p>Noteikumu projektam ir vairāki pielikumi, tai skaitā piemērotības novērtējuma anketa un amatpersonas kandidāta apliecinājums par iepazīšanos ar personas datu apstrādes kārtību amatpersonu piemērotības novērtēšanas procesa ietvaros.</p> <p>Atbilstoši Eiropas Centrālās bankas (turpmāk – ECB) 2014. gada 16. aprīļa regulas (ES) Nr. 468/2014, ar ko izveido vienotā uzraudzības mehānisma pamatstruktūru Eiropas Centrālās bankas sadarbībai ar nacionālajām kompetentajām un norīkotajām iestādēm, 93. un 94. panta noteikumiem nozīmīgo uzraudzīto kredītiestāžu amatpersonu piemērotības novērtēšanu veic ECB. Līdz ar to ECB ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu attiecībā uz visu tās tiešā uzraudzībā esošo iestāžu amatpersonu iecelšanu. Ievērojot minēto, noteikumu projektā tiek noteikta kārtība, kādā nozīmīgās uzraudzītās kredītiestādes iesniedz dokumentus amatpersonu piemērotības novērtēšanai, proti, tas notiek, izmantojot ECB pārziņā esošo informācijas apmaiņas portālu (turpmāk – IMAS portāls). IMAS portāla izmantošana nemaina tiesisko regulējumu attiecībā uz ECB un Latvijas Bankas pienākumu sadali nozīmīgo uzraudzīto kredītiestāžu uzraudzībā, kā arī nemaina šo iestāžu amatpersonu piemērotības novērtēšanas regulējumu.</p> <p>Ievērojot Kredītiestāžu likuma 4.¹ pantā noteikto, noteikumu projekta prasības attiecas arī uz dalībvalsts mātes finanšu pārvaldītājsabiedrībām un dalībvalsts mātes jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, Eiropas Savienības mātes finanšu pārvaldītājsabiedrībām un Eiropas Savienības mātes jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, finanšu pārvaldītājsabiedrībām un jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, kuras atbilstoši Kredītiestāžu likuma 33.³ panta otrajai daļai saņēmušas atļauju būt par kredītiestādes mātes sabiedrību un kurām ir jāiesniedz Latvijas Bankai dokumenti par to valdes locekļiem atbilstoši noteikumu projektā noteiktajai kārtībai.</p> <p>Noteikumu projekts nosaka arī kārtību attiecībā uz situācijām, kad izmaiņas iestādes amatpersonu sastāvā tiek plānotas būtiskas līdzdalības iegūšanas vai palielināšanas procesa ietvaros. Tajā noteikti iesniedzamie dokumenti un to izskatīšanas termiņi.</p> <p>Noteikumu projekts nosaka kārtību attiecībā uz agrīnās intervences un neregulējuma procesā iesaistīto jaunievēlēto vadības struktūras locekļu piemērotības novērtēšanu, nosakot, ka, ja iestādes valdes vai padomes locekļi tiek atcelti no amata atbilstoši Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un neregulējuma likuma 33. panta pirmās daļas 4. punktā vai 41. panta pirmās daļas 3. punktā noteiktajam un tiek iecelti jauni iestādes valdes vai padomes locekļi, Latvijas Banka jauno amatpersonu piemērotības novērtēšanu veic atbilstoši noteikumu projektā noteiktajai kārtībai. Ņemot vērā šo apstākļu radīto steidzamību, izņēmums ir noteikts attiecībā uz vērtēšanas periodu, kas atšķirībā no parastās vērtēšanas kārtības ir noteikts 30 dienas, kā arī tiek noteikts, ka izvērtējumu var veikt jau pēc attiecīgo amatpersonu iecelšanas amatā atšķirībā no</p>
--	--

	<p>parastās kārtības, kad izvērtējums tiek veikts pirms amatpersonas iecelšanas amatā.</p> <p>Salīdzinājumā ar Noteikumiem Nr. 201 noteikumu projektā:</p> <p>1) nav ietverta prasība iesniegt Latvijas Bankai noteikumos noteiktos dokumentus gadījumā, ja amatpersona tiek atkārtoti ievēlēta tās pašas iestādes tajā pašā amatā, izņemot gadījumus, kad Latvijas Bankas rīcībā esošie dokumenti un tajos ietvertā informācija par atkārtoti ievēlēto amatpersonu ir mainījusies un šādas izmaiņas var ietekmēt attiecīgās amatpersonas piemērotības novērtējumu. Ja iestādes amatpersona tiek atkārtoti ievēlēta tajā pašā amatā, tad iestāde rakstveidā informē Latvijas Banku par tās pārvēlēšanu 10 darbdienu pēc atkārtotas ievēlēšanas amatā, pievienojot iestādes veikto amatpersonas kandidāta piemērotības novērtējumu un informāciju par iestādes padomes vai valdes locekļu funkciju sadalījumu pēc amatpersonas kandidāta ievēlēšanas, tai skaitā iestādes organizatorisko struktūru, kurā skaidri norādītas pakļautībā esošās struktūrvienības;</p> <p>2) nav ietverta prasība iestādēm 10 darbdienu laikā pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas Uzņēmumu reģistrā informēt Latvijas Banku par izmaiņām iestādes padomes vai valdes locekļu sastāvā vai ārvalsts kredītiestādes filiāles vadītāja maiņu (Noteikumu Nr. 201 6. punkts);</p> <p>3) tiek apvienots Noteikumu Nr. 201 1. pielikums (piemērotības un atbilstības novērtējuma anketa mazāk nozīmīgām kredītiestādēm) un 4. pielikums (piemērotības un atbilstības novērtējuma anketa ieguldījumu brokeru sabiedrībām), kas noteikumu projektā tiek pievienots kā 1. pielikums (piemērotības novērtējuma anketa), kuru aizpilda mazāk nozīmīgās kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības.</p>
Leģitīmais mērķis	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina iestāžu tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p> <p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus uzraugs jeb Latvijas Banka, un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt par šīs sistēmas dalībnieku.</p> <p>Nosakot iestādēm prasības un veicot šo prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā</p>

	<p>noteiktā pienākuma – veicināt finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p> <p>Noteikumu projekts nepieciešams, lai ieviestu Pamatnostādnes, kuru izdošanas mērķis ir ieviest dalībvalstīm vienotas un konsekventas prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai, tostarp, nosakot kompetentajai iestādei (Latvijas Bankai) pienākumu veikt piemērotības novērtējumu, pamatojoties uz iestādes un novērtēto amatpersonu iesniegtajiem dokumentiem un sniegto informāciju, līdz ar to nodrošinot pastāvīgu amatpersonu piemērotības uzraudzību un iestāžu iekšējās pārvaldības sistēmas efektīvu darbību.</p>
Samērīgums	<p>Atbilstošākais veids, kā noteikt vienotas prasības saistībā ar informācijas sniegšanu, kuras nodrošina normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi, ir izdot finanšu tirgus dalībniekiem saistošus noteikumus, kuri sniedz skaidru priekšstatu par iesniedzamās informācijas apjomu. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu piemērošanu.</p> <p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga normatīvos aktus, kuri nebūtu tirgus dalībniekiem juridiski saistoši. Turklāt noteikumu projekta izstrādi pilnvarojošās normas skaidri norāda uz noteikumu izstrādi, kas ļauj Latvijas Bankai ne tikai efektīvāk īstenot no Latvijas Bankas likuma izrietošās tiesības un pienākumus finanšu tirgus dalībnieku uzraudzībā, bet arī veicinās iestāžu pakalpojumu saņēmēju interešu aizsardzību.</p> <p>Vienlaikus ar noteikumu projektu tiek noteiktas prasības, kuras Latvijas Banka uzraudzības ietvaros var konkrēti kontrolēt un nepieciešamības gadījumā par konkrētu prasību pārkāpumu piemērot iestādēm korektīvos pasākumus vai sankcijas.</p> <p>Respektīvi, noteikumu projekts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība). Otrkārt, nav iespējams pēc būtības īstenot citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzību ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Treškārt, sabiedrības labums no noteikumu projektā ietvertu prasību piemērošanas ir lielāks par nelielu papildu slogu un resursu ieguldījumu, kas konkrētajiem finanšu tirgus dalībniekiem varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un tos atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi stabilāka finanšu sektora veidā.</p>
Spēkā stāšanās	<p>Atbilstoši Latvijas Bankas likuma 8. panta otrajai daļai – nākamajā dienā pēc noteikumu publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".</p>

Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Normatīvā akta izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus un izdevumus.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Ar noteikumu projektu iestādēm netiek noteiktas jaunas prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai, bet salīdzinājumā ar Noteikumos Nr. 201 noteikto prasības tiek atvieglotas, jo noteikumu projekts atceļ prasību iesniegt Latvijas Bankai noteikumu projektā noteiktos dokumentus gadījumā, ja iestādes amatpersona tiek atkārtoti ievēlēta tajā pašā amatā. Līdz ar to noteikumu projektā ietvertu prasību izdošana jaunā redakcijā nerada papildu administratīvo slogu finanšu tirgus dalībniekiem, uz kuriem ir attiecināmas noteikumu projekta prasības.
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kredītiestāžu likums; 2) Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums; 3) Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likums; 4) Noteikumi Nr. 201; 5) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 14. jūlija normatīvie noteikumi Nr. 94 "Valdes un padomes locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanas normatīvie noteikumi" (Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības amatpersonu piemērotības novērtēšanas noteikumi"); 6) Latvijas Bankas 2023. gada 22. maija noteikumi Nr. 241 "Noteikumi par būtiskas līdzdalības iegūšanu vai palielināšanu finanšu institūcijā"; 7) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 1. decembra normatīvie noteikumi Nr. 227 "Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi" (Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestāžu pārvaldības sistēmas noteikumi"); 8) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2022. gada 6. decembra normatīvie noteikumi Nr. 212 "Ieguldījumu brokeru sabiedrību pārvaldības sistēmas izveides normatīvie noteikumi" (Latvijas Bankas noteikumu projekts "Ieguldījumu brokeru sabiedrību pārvaldības sistēmas noteikumi").
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts 2024. gada 18. septembrī tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", aicinot priekšlikumus iesniegt līdz 2024. gada 15. oktobrim.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību tika informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija un kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības, kas nav tās biedres.</p>

	Pēc sabiedrības līdzdalībai noteiktā termiņa beigām noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.
Saskaņošanas rezultāti	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi.</p> <p>Noteikumu projekts 2024. gada 30. oktobrī tika izskatīts Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē, kurā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, atbalstot noteikumu projekta iesniegšanu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.</p>